

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Hizb-ut Tahrir Emiri Celil Âlim Ata İbn Halil Ebu Raşta Tarafından Facebook Sayfası Takipçilerinin “Fıkhî” Sorularına Verilen Cevaplar Silsilesi)

Soru-Cevap

Hayvanların Zekâtı

Ali es-Saidî'ye

Soru:

Celil emirimiz Esselamu Aleykum ve Rahmetullahi ve Berekâtuh.

Allah adımlarınızı hayra dönüştürsün ve sizin ellerinizle nusret ve iktidar versin.

Hilafet Devleti'nde Maliye Kitabı'nın 165. sayfasında hayvanların zekâtı bölümündeki sığırların türü hakkında şu metin geçmektedir: “Yılın büyük bir kısmını dışarıda otlayarak geçiren sığırlarda zekât farzdır.” Yine 168. sayfadaki koyunların zekâtında şu metin geçmektedir: “Nisap miktarına ulaşmasının üzerinden tam bir yıl geçmişse, yılın büyük bir kısmını dışarıda otlayarak geçiren koyunlarda zekât farzdır.”

Soru şudur: Yılın büyük bir kısmını dışarıda otlayarak geçirmeyen sığır ve koyunda zekât yok mudur? Şayet bunlara zekât varsa, miktarı nedir?

Cevap vermenizi rica ettiğim başka bir soru daha var: Neden sığır, koyun ve deve gibi hayvanların zekâtı zikredilmiş de özellikle modern kümeslerde binlercesi yetiştirilen kümes hayvanları gibi kuşların zekâtı zikredilmemiştir yoksa bunlar ticaret mallarından mıdır?

Allah sizi mübarek kılsın ve göğsünüzü genişletsin. Vesselamu Aleykum ve Rahmetullahi ve Berekâtuh.

Cevap:

Ve Aleykumselam ve Rahmetullahi ve Berekâtuh.

1- Evet, beslenen koyun ve sığırın zekâtı yoktur. Çünkü (es-Sevm-dışarda otlayarak) lafzı, illetlik için müfhem (anlaşılır) bir vasıftır. Sıfat mefhumu, hükmü, zât sıfatlarından bir sığara bağlamaktır. Çünkü sıfat mefhumu, o sıfat yok olduğunda zâttan hükmün nefyine delalet eder. Onun şartı, o sıfatın müfhem bir vasıf yani illetlik ifade edenlerden olmasıdır. Eğer o sıfat, müfhem bir vasıf olmazsa onun hiçbir mefhumu yoktur... Tekrar ediyorum sıfat mefhumunun şartı müfhem vasıf olmasıdır. Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in şu kavli gibi: .. في صدقة العنم في سائمتها “...**Otlayanlardaki koyunların zekâtında...**” [Buhari tahrir etti.] Çünkü koyun, zât isimdir. Onun iki sıfatı vardır: Beslenmek ve otlanmak. Vacibiyet, otlanmak sıfatına bağlandı. Bu da beslenende vâcib olmadığına delalet eder.

2- Neden (koyun, sığır ve deve) gibi hayvanlarda zekât var da kuşlar, kümes hayvanları ve benzerleri gibi diğer hayvanlarda zekat yoktur şeklindeki diğer sorunuza gelince; çünkü nâss, bu hayvanlar hakkında varit olmuştur. Dolayısıyla nâssa tabi olunur ve onun yanında durulur... Nitekim bu üçü hakkında nâsslar varit olmuştur:

ما من صاحب إبلٍ، ولا بقرٍ، ولا غنمٍ، لا يؤدي زكاتها، إلا جاءت يوم القيامة، أعظم ما كانت، وأسمن، تنتطحه بقرونها، وتطؤه - بأخفافها **“Kim, deve, sığır ve koyun gibi hayvanlara sahip olur da zekâtını vermezse bu hayvanlar kıyamet günü en iri halleri ile gelecek, sahibine boynuzları ile vuracak, ayakları ile çığneyecektir.”** [Müttefekun Aleyh]

-Ebu Davud'un, Ebu Bekir'den rivayet ettiği uzun bir hadiste Nebi Sallallahu Aleyhi ve Sellem şöyle buyurmuştur: ... وفي سائمة الغنم إذا كانت أربعين، ففيها شاة ... **“...Otlayarak beslenen koyunların sayısı, kırk tane olduğunda içlerinden bir koyun zekât olarak alınır...”**

- Ali Radıyallahu Anhu'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir: ليس في البقر العوامل صدقة **“Çalışan (çiftte kullanılan) hayvanlara zekât yoktur.”** [Ebu Davud ve Beyhaki rivayet ettiler.]

- Amr İbn Dinar, Allah'ın Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in kendisine şöyle söylediğini rivayet etmiştir: ليس في الثور المثيرة صدقة **“Arazi sürmede kullanılan öküzler için zekât yoktur.”** [Ebu Ubeyd rivayet etti.] Aynı şekilde Cabir İbn Abdullah'tan şöyle dediği rivayet edilmiştir: لا صدقة على مثيرة **“Mesira üzerine zekât yoktur.”** Mesira, arazi sürmede kullanılan hayvanlardır.

- Hakim Fil Müstedrak Ale's Sahihayn'de, Behz İbn Hakim'den, o da babasından, o da dedesinden şöyle dediğini tahric etmiştir: Allah'ın Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem'i şöyle derken işittim: في كل إبل سائمة في كل أربعين ابن لبون **“Otlayan (sâime) her kırk deve de iki yaşını doldurmuş (İbn Lebun) deve vardır...”** [Hakim, bu isnadı sahih olan bir hadistir dedi.] **“Sâime: Çayır ve meralarda otlayan ve beslenmeyen hayvanlardır.”**

3- Hakeza yukarıda açıklandığı gibi bu üç hayvanın zekâtını vermek farzdır. Dolayısıyla sâimedede, yani yılın büyük bir kısmını dışarıda otlayarak geçirende zekât vardır.

Diğer hayvanların, kuşların veya suda yaşayan hayvanların herhangi bir türünün zekâtı hakkında nâss varit olmamıştır. Bu yüzden hayvanların zekâtı hakkında aynı olarak varit olan nâssın yanında durulur. Ticaret için olan hayvanlara gelince; Maliye Kitabı'nda kendi bölümünde açıklandığı üzere ticaret mallarının zekâtına göre zekâtının verilmesi gerekir.

4- Sonuç olarak koyun, sığır ve deve gibi hayvanların dışındaki hayvanların aynilerinde zekât yoktur. Ticaret mallarına gelince; ticaret için, yani alışveriş için olduğu sürece tüm hayvanların zekâtı verilir. Zira ister tahıl ister kumaş ister hayvan isterse benzerleri gibi türü ne olursa olsun ticareti yapılan her şeyin zekâtı hakkında nâsslar varit olmuştur... Ticaret malları hakkında varit olan nâsslardan bazıları şunlardır:

- Semure İbn Cündüb'den şöyle dediği rivayet edilmiştir: فإن رسول الله صلى الله عليه وسلم كان يأمرنا أن نخرج الصدقة من الذي نعد للبيع **“Allah'ın Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem bize, bundan böyle satmak için elimizde bulduğumuzun zekâtını vermemizi emretti.”** [Ebu Davud rivayet etti]

- Ebu Zer'den Nebi Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in şöyle dediği rivayet edilmiştir: وفي البزّ صدقته **“Bezz için de zekât vardır.”** [Darekutni ve Beyhaki rivayet ettiler.] El-Bezz, ticaret yapmak için sahip olunan elbise ve kumaşlara denir.

- Ebu Ubeyd, Ebu Amra İbn Hammas'dan, o da babasından şöyle dediğini rivayet etmiştir: مرّ بي عمر بن الخطاب، فقال: يا حماس، أدّ زكاة مالك، فقلت: ما لي مال إلا جعاب، وأدم. فقال: قومها قيمة، ثم أدّ زكاتها **“Ömer İbn Hattab bana uğradı ve şöyle dedi: Ey Hammas, malının zekâtını ver. Bunun üzerine ben, ok kuburlarından ve dibağlı derilerden başka malım yoktur dedim. Bunun üzerine Ömer: Onların değerlerini tespit et, sonra da zekâtını ver dedi.”**

Umarım bu kadar yeterli olmuştur. Bilen ve hüküm verenlerin en hayırlısı Allah'tır.

Kardeşiniz

Ata İbn Halil Ebu Raşta

H. 19 Muharremu'l Haram 1440

M. 29/09/2018

Cevaba, emirin aşağıdaki web sitesinden bağlanabilirsiniz:

<http://archive.hizb-ut-tahrir.info/arabic/index.php/HTAmeer/QAsingle/3906/>